

MEDICINFORBRUG - OVERBLIK

1. kvartal 2017

Kvartalstal fra Lægemiddelstatistikken

SUNDHEDSDATA-
STYRELSEN

1. Det samlede lægemiddelsalg

'MedicinForbrug - Overblik' opgør udviklingen af det samlede salg af lægemidler i primærsektoren for de lægemidler, som kun må sælges via et apotek.

Denne opdatering viser et lille fald i omsætningen, mens mængdeforbruget af lægemidler er steget fra 1. kvartal 2016 til 1. kvartal 2017:

- Den samlede omsætning er faldet med 39,9 mio. kr. (-1,6 %)
- Det samlede mængdeforbrug¹ er steget med 4,7 mio. DDD (0,7 %)

Udvalgte lægemiddelgrupper

'MedicinForbrug - Overblik' ser derudover nærmere på nogle udvalgte lægemiddelgrupper, hvor der været størst ændring i hhv. mængde eller omsætning i forhold til samme kvartal året før. Mange lægemiddelgrupper stiger eller falder over længere tid og kan derfor være med flere kvartaler i træk.

Lægemiddelgrupper i 1. kvartal 2017

Stigninger i forbrug eller omsætning

- Direkte faktor Xa hæmmere (blodfortyndende midler)
- Midler til sænkning af blodsukker, ekskl. insuliner (type 2-diabetes)
- Atorvastatin (forhøjet kolesterol)
- Sertralin (antidepressive midler)
- Clopidogrel (blodfortyndende midler)
- Kortikosteroider (allergi, næsespray)
- Insulin degludec (type 1- og type 2-diabetes)

Fald i forbrug eller omsætning

- Antipsykotiske midler
- Midler mod epilepsi
- Andre midler til obstruktive luftvejssygdomme til inhalation (astma og KOL)

---

¹ Lægemidler, der ikke kan opgøres i definerede døgndoser (DDD), er ikke med i det samlede mængdeforbrug (svarende til 8 % af omsætningen).

2. Omsætnings- og forbrugstal for 1. kvartal 2017

Tabellen viser en Top 5 for lægemidler med størst ændring i omsætning og en Top 5 for lægemidler med størst ændring i mængdesalg (se kriterier for de to Top 5-lister sidst i dokumentet). Tabellen viser omsætning, mængdesalg og gennemsnitlig pris pr. mængdeenhed for de udvalgte lægemiddelgrupper. Bemærk, at lægemidler, der må sælges uden for apotek, ikke er medtaget.

Tabel 1 Omsætnings- og forbrugstal for 1. kvartal 2017

Lægemiddelgruppe	ATC-kode ²	Omsætning			Mængdeforbrug			Pris pr. DDD ³			
		mio. kr.	Forskel i mio. kr.	(%)	mio. DDD	Forskel i mio. DDD	(%)	kr.	Forskel i kr.	(%)	
Top 5 omsætning											
Direkte faktor Xa hæmmere	↑ B01AF	111,5	37,2	(50)	4,2	1,4	(51)	26,33	-0,21	(-1)	
Midler til sænkning af blodsukker, ekskl. insulin	↑ A10B	154,1	14,6	(10)	18,8	0,6	(3)	8,2	0,52	(7)	
Antipsykotiske midler	↓ N05A	58,4	-18,8	(-24)	6	0,1	(2)	9,82	-3,37	(-26)	
Midler mod epilepsi	↓ N03A	85,6	-17	(-17)	10	0,5	(6)	8,54	-2,28	(-21)	
Andre midler til obstruktive luftvejssygdomme til inhalation	↓ R03B	85,6	-14,7	(-15)	9	-0,1	(-1)	9,09	-1,42	(-14)	
Top 5 mængde											
Atorvastatin	↑ C10AA05	10,3	0,1	(1)	37,7	6,3	(20)	0,27	-0,05	(-16)	
Sertralin	↑ N06AB06	6	1,8	(41)	10,6	1,3	(14)	0,56	0,11	(24)	
Clopidogrel	↑ B01AC04	5	-0,5	(-9)	8,9	1	(13)	0,55	-0,13	(-19)	
Kortikosteroider	↑ R01AD	19,9	0,4	(2)	7,2	0,9	(14)	2,78	-0,33	(-11)	
Insulin degludec	↑ A10AE06	17,9	14,1	(362)	1,0	0,8	(366)	17,39	-0,12	(-1)	

Note: 'Direkte faktor Xa hæmmere' (B01AF) indgik på Top 5 Mængde, men er ikke medtaget på listen, fordi midlerne er repræsenteret på listen Top 5 Omsætning. Lægemidler, der må sælges uden for apotek, er ikke medtaget.

² ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation. Et globalt klassifikationssystem, der inddeler lægemidler i forskellige grupper (vha. ATC-koder) efter deres primære virkeområde (se www.whocc.no)

³ DDD: Defineret døgndosis. En global måleenhed, der bruges til at opgøre mængdeforbruget af lægemidler. Ikke alle patienter tager 1 DDD om dagen (se www.whocc.no)

3. Top 5 Omsætning

Direkte faktor Xa hæmmere – blodfortyndende lægemidler

Lægemidlerne, som er en undergruppe af NOAK (non-vitamin K orale antikoagulantia), bruges til at forebygge blodpropper primært hos patienter med atrieflimren. Fra 1. kvartal 2016 til 1. kvartal 2017 er omsætningen for undergruppen steget med 37,2 mio. kr., hvilket placerer gruppen på en 1. plads over de apoteksforbeholdte lægemiddelgrupper med størst stigning i omsætning i endnu et kvartal. Der ses fortsat en markant stigning i både omsætning og forbrug af disse relativt dyre lægemidler, både af Xarelto (rivaroxaban) og Eliquis (apixaban). En stigning i mængdeforbruget på 1,4 mio. DDD i forhold til samme kvartal året før gør desuden, at gruppen placeres på en 2. plads over midler med størst stigning i mængde. Frem til 2. kvartal 2016 var flest personer i behandling med Xarelto, men herefter ses i højere grad en ligelig fordeling af antal personer i behandling med de to lægemidler. I juni 2016 blev et nyt NOAK-middel Lixiana (edoxaban) markedsført. Det er nu begyndt at blive taget i brug, og forbruget kan følges pr. måned på statistikken over 'Nye lægemidler'.

- › [Læs mere om blodfortyndende midler i 'MedicinForbrug - Indblik: Forbruget af blodfortyndende lægemidler stiger fortsat'](#)
- › [Læs mere om forbrug af blodfortyndende midler i nyeste opdatering af statistikken medstat.dk fra 2016](#)
- › [Find Statistikken over Nye lægemidler på eSundhed.dk](#)

Midler til sænkning af blodsukker, ekskl. insulin

Lægemidlerne bruges primært til sænkning af forhøjet blodsukker hos patienter med type 2-diabetes. Med en stigning på 14,6 mio. kr. i forhold til samme kvartal året før placeres gruppen på en 2. plads over de apoteksforbeholdte lægemiddelgrupper med størst stigning i omsætning i 1. kvartal 2017. Denne stigning drives hovedsageligt af den relativt dyre GLP-1 analog Victoza (liraglutid). Den stigende omsætning skyldes den høje pris pr. DDD, sammenlignet med førstevalgsbehandling til type 2-diabetes, og at flere opstartes i behandling med midlet. Herudover ses også en stigning i omsætningen for SGLT-2 hæmmerne Jardiance (empagliflozin) og Forxiga (dapagliflozin), som også stiger pga. stadig flere personer i behandling. Endvidere ses i endnu et kvartal en mindre stigning i mængdeforbruget af midlerne DPP-4 hæmmere alene (Januvia og Trajenta) og i kombination med metformin (Janumet og Eucreas) som følge af, at flere personer er i behandling med disse midler. Samlet set er stigningen i denne gruppe altså et udtryk for, at flere personer kommer i behandling.

Antipsykotiske midler

Antipsykotiske midler bruges til at behandle psykotiske tilstande, herunder skizofreni. Der ses endnu et kvartal med faldende omsætning af disse midler, som i dette kvartal på 18,8 mio. kr. lavere end i samme kvartal året før. Tidligere var omsætningsfaldet i denne gruppe primært drevet af patentudløb på præparatet Abilify indeholdende aripiprazol, men omsætningen af aripiprazol er nu stagnerende. I stedet drives faldet hovedsageligt af et fald i den gennemsnitlige pris pr. DDD for midlet quetiapin, især som depottabletter. Både IRF og RADS anbefaler, at depottabletterne ikke anvendes som førstevalg, idet depotformuleringen ikke er fundet effekt-mæssigt ligeværdig med almindelige tabletter, og dette kan være en mulig forklaring på de faldende priser. Endvidere er prisen pr. DDD faldet for midlet ziprasidon. Det observerede prisfald følger dog af en tidligere prisstigning, og prisen synes nu blot på niveau med før 1. kvartal 2016.

Midler mod epilepsi

Lægemedlerne anvendes til behandling af epilepsi. Flere af midlerne benyttes desuden til behandling af neuropatiske smerter, angst, depression og migræne. Fra 1. kvartal 2016 til 1. kvartal 2017 er omsætningen faldet med 17 mio. kr. svarende til 17%. Det er især Andre antiepileptika, og herunder særligt pregabalin, som driver den faldende omsætning. Faldet i omsætning kan tilskrives patentudløb og introduktion af billigere generika for præparatet Lyrica (pregabalin) i juli 2014. I 1. og 2. kvartal af 2015 faldt omsætningen af Lyrica markant, men i juni 2015 ophævede Lægemedelstyrelsen muligheden for substitution mellem Lyrica og de generiske versioner af pregabalin grundet, at Lyrica fortsat har patent på indikationen neuropatiske smerter. Således steg forbruget og tilsvarende omsætningen af Lyrica markant i 3. kvartal 2015. Omsætningen har dog været faldende siden, sandsynligvis grundet patentudløb for de øvrige indikationer fra set neuropatiske smerter. Lyricas patent på neuropatiske smerter udløber den 17. juli 2017. Herefter bliver der igen mulighed for substitution med andre midler med pregabalin, og midlerne får generelt tilskud, begge dele medvirkende til, at priserne formentlig vil falde yderligere.

Andre midler til obstruktive luftvejssygdomme til inhalation

Inhalatorerne, som indeholder enten binyrebarkhormon (ICS) eller anticholinergika (LAMA), bruges til behandling af astma og KOL. Omsætningen af disse midler er i 1. kvartal 2017 faldet med 14,7 mio. kr., og faldet drives primært af et faldende mængdesalg af tiotropium, det hyppigst anvendte LAMA. Faldet skyldes formentlig, at mængdesalget i samme periode er steget markant for kombinationspræparater med LAMA og langtidsvirkende adrenergika (LABA). Disse doseres oftest én gang dagligt og har i flere behandlingsvejledninger fået en mere fremtrædende plads i behandlingen af KOL, ligesom priserne på kombinationsmidlerne er faldet. Endvidere ses et mindre fald i omsætningen af budesonid, det hyppigst anvendte ICS, som primært forårsages af et fald i den gennemsnitlige pris pr. DDD. Fald i priserne er formentlig et resultat af revurderinger af tilskudsstatus for astma/KOL-lægemedler.

4. Top 5 Mængde

Atorvastatin

Statiner er de mest anvendte lægemidler i Danmark, og midlerne anvendes til behandling af forhøjet kolesterol. Fra 1. kvartal 2016 til 1. kvartal 2017 er forbruget af atorvastatin steget med 6,3 mio. DDD (18%), hvilket placerer gruppen på en 1. plads over de apoteksforbeholdte lægemiddelgrupper med størst stigning i mængdeforbrug. Forbruget af atorvastatin har været støt stigende siden 2. kvartal 2012, hvor de gennemsnitlige priser faldt som følge af patentudløb og introduktion af billigere generika, og atorvastatin er nu det 7. mest anvendte middel i Danmark. Det stigende forbrug af atorvastatin er især sket på bekostning af lægemidlet simvastatin, hvor forbruget i samme periode er faldende. Simvastatin er dog fortsat det lægemiddel, som flest danskere er i behandling med.

- [Læs mere om kolesterolsænkende medicin i 'MedicinForbrug - Indblik: Kolesterolsænkende lægemidler'](#)

Sertralin

Sertralin er et antidepressivt middel af typen selektive serotonin genoptagelses-hæmmere (SSRI). Det er godkendt til behandling af depression og angsttilstande. SSRI er den type af antidepressiva, som anvendes hyppigst i Danmark, og omfatter fluoxetin, citalopram, paroxetin, sertralin, fluvoxamin og escitalopram. I dette kvartal ses en fortsat stigning i mængdeforbruget af sertalin på 1,3 mio. DDD. Forbruget af et andet SSRI, citalopram, har i samme periode været faldende. Der er dog fortsat flest personer i behandling med citalopram. Sundhedsdatastyrelsen har sat fokus på forbruget af antidepressiva hos børn og unge i medio 2017.

- [Læs mere om antidepressiv medicin i analysen 'MedicinForbrug – Indblik 2016: Fortsat fald i børn og unge i behandling med antidepressiva'](#)

Clopidogrel

Clopidogrel hører til gruppen af blodplade-aggregationshæmmere, og disse lægemidler mindsker sammenklumpning af blodplader, hvorved blodpropper forebygges. I senest opdaterede behandlingsvejledning fra RADS anbefales clopidogrel fortsat som førstevalg, og acetylsalicylsyre samt dipyridamol som andetvalg, ved forebyggende behandling af blodprop efter slagtilfælde. Dette kommer til udtryk i de nyeste kvartalstal, hvor antallet af clopidogrel-brugere fortsat er stigende, mens antallet af brugere af både acetylsalicylsyre og dipyridamol er faldende. Acetylsalicylsyre er dog stadig det mest anvendte lægemiddel i lægemiddelgruppen, og i 1. kvartal 2017 blev det købt af godt 210.000 danskere.

Kortikosteroider

Kortikosteroider i denne lægemiddelgruppe er til lokalt brug i næsen og anvendes primært til at dæmpe og forebygge allergiske symptomer, og desuden mod bivirkninger efter længerevarende brug af næsespray til forkølelse. Forbruget af lægemidlerne er sæsonafhængig, og der ses betydelige opsving omkring 2. kvartal hvert år. I 1. kvartal 2017 er forbruget steget 0,9 mio. DDD i forhold til samme kvartal året før, som følge af en stigning i antallet af personer. Stigningen i mængdeforbruget kan skyldes flere faktorer. Sundhedsstyrelsen anbefalede i juni 2015 i National Klinisk Retningslinje for behandling af høfeber at anvende næsespray med kortikosteroider fremfor antihistamin tabletter hos patienter med vedvarende høfeber. Desuden skriver Danmarks Metrologiske Institut, at ændringer i klimaet forårsager længere pollensæson og større mængde af pollen i luften, hvilket kan medføre flere allergikere og dermed flere personer i behandling med midlerne.

Insulin degludec

Insulin degludec er et langtidsvirkende insulin, som bruges til behandling af diabetes – både type 1- og fremskreden type 2- diabetes. Fra 1. kvartal 2016 til 1. kvartal 2017 er mængdeforbruget steget med 0,8 mio. DDD. Insulin degludec (Tresiba) har været på markedet siden 2013, men indtil januar 2016 uden tilskud. Tilskudsstatus blev ændret til generelt tilskud som følge af en prissænkning fra firmaets side og har ført til et stigende salg. Der ses i samme periode et mindre fald i forbruget af to andre midler med langtidsvirkende insulin, hhv. Lantus og Levemir.

Kriterier for udvælgelse af Top 5

Lægemiddelgrupperne til Top 5-listerne for henholdsvis omsætning og mængde er udvalgt på følgende måde:

En lægemiddelgruppe er med, hvis gruppen er steget eller faldet mere end 10% i omsætning (kr.) eller mængde (DDD / anden mængdeenhed), eller hvis den absolutte stigning har været over 5 mio. kr. eller mængdeenhed, uanset procentvis ændring. Blandt disse er listen sorteret efter dem med størst absolut ændring i henholdsvis kroner eller mængdeenheder i toppen. Ved udvælgelsen er ikke skelnet mellem, om ændringen er en stigning eller et fald, men i tabellen vises stigninger øverst og fald nederst.

Der er data med i samme tabel for flere ATC-niveauer (ATC-niveau 3, 4 og 5)⁴. Det betyder, at en ændring for lægemidler med et bestemt aktivt stof tæller med på lige fod med en ændring for en hel gruppe af lægemidler. Baggrunden for dette valg er, at nogle ændringer sker for en hel gruppe af lægemidler, mens andre ændringer sker for bestemte lægemidler, og disse ændringer vil ikke nødvendigvis give udslag, hvis man udelukkende ser på den overordnede gruppe af lægemidler.

I de tilfælde, hvor den samme ændring giver udslag på flere ATC-niveauer, så de alle kommer med på Top 5, er kun det ene af niveauerne medtaget på listen. Om det er det overordnede eller mere specifikke niveau, der er mest relevant at vise, afhænger af det enkelte tilfælde.

SE OG HENT DATA OM DET SAMLEDE MEDICINFORBRUG

Se data bag denne udgave af 'MedicinForbrug - Overblik' på eSundhed.dk

Udgiver	Sundhedsdatastyrelsen
Kontakt	medicindata@sundhedsdata.dk
Telefon	3268 5125 (kl. 10-15)
Web-adresse	www.sundhedsdata.dk
Titel	MedicinForbrug - Overblik 1. kvartal 2017

Rapport kan frit refereres med tydelig kildeangivelse

⁴ ATC-koden er en internationalt fastsat kode for indholdsstoffet i lægemidlet (ATC-niveau 5). På ATC niveau 4 er de aktive stoffer grupperet i mindre grupper, og på ATC-niveau 3 er grupperne slået sammen til større grupper.